

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 4134/2023
16.07.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић, Надежде Видић, Зорана Хаџића и Мирјане Андријашевићи, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., село ..., чији је пуномоћник Дејан Живановић, адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ АД Београд и „Србија Воз“ АД Београд, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1492/23 од 06.04.2023. године, у седници већа одржаној дана 16.07.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1492/23 од 06.04.2023. године у ставу другом, трећем, четвртном, петом, шестом и деветом изреке, тако што се **ОДБИЈАЈУ**, као неосноване жалбе тужених и потврђује пресуда Првог основног суда у Београду П1 7812/21 од 08.11.2022. године у ставу првом, другом, трећем, четвртном и седмом изреке и **ОДБИЈА** захтев туженог „Србија Воз“ АД Београд за накнаду трошкова другостепеног поступка.

НЕ ДОЗВОЉАВА СЕ одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1492/23 од 06.04.2023. године у ставу првом изреке којом је потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 7812/21 од 08.11.2022. године у ставу петом и шестом изреке и у том делу ревизија тужиоца **ОДБАЦУЈЕ**, као недозвољена.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да тужиоцу на име трошкова ревизијског поступка солидарно исплате 123.588.10 динара, у року од осам дана.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 7812/21 од 08.11.2022. године, ставом првим изреке, обавезан је тужени „Железнице Србије“ АД Београд да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.03.2015. године до 31.08.2015. године исплати појединачно одређене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом другим изреке, обавезан је тужени „Србија Воз“ АД Београд да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада за период од 01.09.2015. године до 31.12.2017. године исплати појединачно одређене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом

трећим изреке, обавезан је тужени „Железнице Србије“ АД Београд да тужиоцу на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор за период од 01.03.2015. године до 31.08.2015. године исплати појединачно одређене месечне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени „Србија Воз“ АД Београд да тужиоцу на име накнаде трошкова за регрес за годишњи одмор за период од 01.09.2015. године до 31.12.2017. године исплати појединачно одређене износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом петим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени „Србија Воз“ АД Београд да солидарно са туженим „Железнице Србије“ АД Београд накнади тужиоцу трошкове за исхрану у току рада за период од 01.03.2015. године до 31.08.2015. године према одређеним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом шестим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени „Србија Воз“ АД Београд да солидарно са туженим „Железнице Србије“ АД Београд накнади тужиоцу трошкове регреса за годишњи одмор за период од 01.03.2015. године до 31.08.2015. године према појединачно одређеним месечним износима са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом седмим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу на име трошкова парничног поступка солидарно исплате 95.317,00 динара са законском затезном каматом од наступања услова за извршење до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 1492/23 од 06.04.2023. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда у ставу петом и шестом изреке. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом и трећем па је одбијен тужбени захтев којим је тражено да се обавезе тужени „Железнице Србије“ АД Београд да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора исплати за период од 01.03.2015. до 31.08.2015. године појединачне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом трећим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом и четвртм изреке и одбијени као неосновани тужбени захтеви којима је тражено да се обавезе тужени „Србија Воз“ АД Београд да тужиоцу на име накнаде трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора исплати за период од 01.09.2015. године до 31.12.2017. године појединачне износе са законском затезном каматом од доспелости до исплате. Ставом четвртим изреке, преиначено је решење о трошковима парничног поступка садржано у ставу седмом изреке првостепене пресуде и одбијен захтев тужиоца којима је тражено да се обавезу тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка од 95.317,00 динара са законском затезном каматом од кад наступе услови за извршење до исплате. Ставом петим изреке, обавезан је тужилац да туженом „Србија Воз“ АД Београд накнади трошкове првостепеног поступка од 5.900,00 динара. Ставом шестим изреке, обавезан је тужилац да туженом „Србија Воз“ АД Београд накнади трошкове другостепеног поступка од 11.800,00 динара. Ставом седмим изреке, одбијен је захтев туженог „Железнице Србије“ АД Београд за накнаду трошкова парничног поступка. Ставом осмим изреке, одбијен је захтев туженог „Железнице Србије“ АД Београд за накнаду трошкова на име судских такси. Ставом деветим изреке, одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у преиначеном делу, којим је правноснажно одлучено о праву на накнаду за топли оброк и регрес, тужилац је изјавио благовремено ревизију због погрешне примене материјалног права позивом на члан 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП, док је у преосталом, одбијајућем делу, којим је правноснажно одбијен захтева за обавезивање туженог „Србија Воз“ АД Београд на солидарну исплату са туженим „Железнице Србије“ АД Београд накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за период до 31.08.2015. године, ревизију изјавио због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној на основу члана 404. ЗПП.

Врховни суд је најпре испитао другостепену пресуду у преиначујућем делу на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП и оценио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био у радном односу код туженог „Железнице Србије“ АД Београд на радном месту електромеханичар до септембра 2015. године, а након тога у радном односу код туженог „Србија Воз“ АД Београд, као правног следбеника „Железнице Србије“ АД Београд, на основу закљученог анекса уговора о раду од 01.09.2015. године. Тужени „Србија Воз“ АД Београд је као послодавац следбеник преузео колективни уговор послодавца претходника „Железнице Србије“ АД Београд. У утуженом периоду, од марта 2015. године до краја децембра 2017. године, тужени запосленима нису исплаћивали накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора нити су у обрачуну зарада посебно исказивали износе исплаћене запосленима по том основу. Висина накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса, за период од од марта 2015. године до краја децембра 2017. године, утврђена је вештачењем у складу са одредбама Колективног уговора туженог („Службени гласник РС“ 37/95 ... 7/00).

Како у току првостепеног поступка тужени нису доставили суду одлуку о висини накнада предметних накнада и структуру вредности једног радног часа, нити су тужени на платним листама тужиоца исказали те вредности, првостепени суд је закључио да тужени нису донели одуку о висини тих накнада и да тужиоцу нису исплатили припадајуће трошкове за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, па је усвојио тужбени захтев, применом 118 став 1. тач. 5. и 6 Закона о раду у износима чија је у висина утврђена налазом и мишљењем судског вештака.

Другостепени суд је одлучујући о жалби тужених, преиначио првостепену пресуду и одбио захтев за исплату накнаде трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, применом члана 104., 105. и 118. став 1. тач. 5. и 6. Закона о раду, са образложењем да је тужилац остварио право на исплату тих накнада за спорни период у складу са општим актом туженог кроз вредност обрачунатих и исплаћених часова рада.

Врховни суд је оценио да се ревизијом основано указује да је другостепени суд погрешно применио материјално право.

Законом о раду предвиђено је право запосленог на накнаду трошкова у вези са радом, а Законом о изменама и допунама Закона о раду („Службени гласник РС“ бр. 61/05, који се примењује од 01.01.2006. године), предвиђено је и право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора (члан 118. тачка 1, 5. и 6.), који морају бити исказани у обрачунској листи за све запослене. Дакле, почев од 01.10.2006. године послодавцима је остављена могућност да својим актима о расподели зараде могу уговорати мањи или већи износ регреса и топлог obroка од онога који је предвиђен Општим Колективним уговором и Законом о раду, али само уколико је донета одлука којом је предвиђена висина регреса и топлог obroка.

Одредбом члана 2. Анекса Колективног уговора туженог („Слу. гласник РС“, број 4/06) измењен је члан 57. Колективног уговора и предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 1. Анекса, измењен је и члан 61, тако што је одређена вредност радног часа за обрачун и исплату зараде за јануар – јуни 2006. године у висини 53,50 динара, а за период јули – децембар 2006. године 56,00 динара. Члан 5. став 6. Анекса прописује да је у вредност једног радног часа из ст. 1. и 2. овог члана укључена вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнаде регреса за годишњи одмор сведена на један радни час, а исто нормативно решење садржи Колективни уговор из 2015. године.

По оцени Врховног суда, конкретизација права из наведене одредбе Колективног уговора („Службени гласник РС“ бр. 4/06), а која је идентична и у Анексу Колективног уговора („Службени гласник РС“ бр. 4/15), није извршена, па се из оваквог утврђења вредности радног часа не може утврдити који износ представља накнаду трошкова исхране и регреса, јер она није одређена у номиналном износу, нити је у номиналном износу одређена у обрачунским листама за исплату зараде тужиљи. Осим тога, висина накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, мора бити одређена у истом номиналном износу за све запослене, без обзира на њихову стручну спрему, радно место и коефицијент за обрачун и исплату плате. То значи да уколико би се прихватило становиште да је вредност ових трошкова урачуната у вредност радног часа, без одређивања висине накнаде у номиналном износу, висина накнаде за исхрану и регрес не би била иста за све запослене, већ би била у директној сразмери са коефицијентом радног места, што се не може прихватити и не би било правилно.

Имајући у виду изнето, Врховни суд је оценио да је првостепени суд, уз правилну примену материјалног права, утврдио да тужилац има право на накнаду трошкова за исхрану и регрес у нето износима утврђеним вештачењем према параметрима из ранијег колективног уговора.

Из наведених разлога, Врховни суд је, применом члана 416. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

У односу на преостали побијани део другостепене пресуде, којим је правноснажно одбијен захтев тужиоца за обавезивање туженог „Србија Воз“ АД Београд на солидарну исплату са туженим „Железнице Србије“ АД Београд накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора за период

до 31.08.2015. године, по оцени Врховног суда, нису испуњени услови за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној на основу члана 404 став 1. ЗПП. У наведеном делу, побијана одлука је у складу са израженим правним схватањем кроз одлуке Врховног суда са тужбеним захтевом и чињеничним стањем као у овој правној ствари по питању постојања одговорности „Железнице Србије“ АД Београд на исплату запосленима накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у периоду до статусних промена. Разлози на којима су засноване одлуке нижестепених судова нису у супротности са тумачењем материјалног права у погледу одговорности привредног субјекта (друштва стицаоца) насталог статусном променом предвиђеном чланом 489. став 1. тачка 1. и става 2. Закона о привредним друштвима (издвајањем уз оснивање) за обавезе настале пре статусне промене другог привредног друштва (друштва преносиоца), који су у конкретном случају примењена. Такође, у наведеном делу нижестепене пресуде су донете у складу са правним ставом који је изражен и у одлукама Уставног суда (Уж 5028/2017 од 08.06.2020. године и другим).

Врховни суд је испитао дозвољеност ревизије у наведеном, одбијајућем, делу применом члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП и оценио да ревизија није дозвољена ни као редовна.

Чланом 441. Закона о парничном поступку прописано је да је ревизија дозвољена у парницама о споровима о заснивању, постојању и престанку радног односа. У осталим споровима, дозвољеност ревизије цени се у смислу члана 403. став 3. истог закона, којим је прописано да ревизија није дозвољена у имовинскоправним споровима ако вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе.

Тужба ради накнаде штете поднета је 11.04.2018. године. Вредност предмета спора побијаног дела је 475.880,91 динара.

Имајући у виду да се у конкретном случају ради о имовинскоправном спору, у коме вредност предмета спора побијаног дела не прелази динарску противвредност од 40.000 евра по средњем курсу Народне банке Србије на дан подношења тужбе, следи да ревизија, у наведеном делу, није дозвољена применом члана 403. став 3. ЗПП.

Из наведених разлога, Врховни суд је применом члана 404. и 413. Закона о парничном поступку - ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11, 55/14, 87/18, 18/20 и 10/23) одлучио као у ставу другом изреке.

Полазећи од успеха у поступку по ревизији, на основу члана 165. став 2. у вези члана 163. став 2, 153. став 1. и 154. став 2. ЗПП, тужиоцу припадају, према одређеном захтеву, трошкови састава ревизије од стране пуномоћника адвоката по 27.000,00 динара применом важеће Адвокатске тарифе у време предузимања те парничне радње („Сл. гласник РС“ бр. 43/23 од 26.05.2023. године), као и судске таксе на ревизију 38.635,24 динара и одлуку по ревизији 57.952,86 динара, према Закону о судским таксама („Службени гласник РС“ бр. 28/94, 53/95...95/18), због чега је одлучено као у ставу трећем изреке.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић